

Fojba je ekološka nevarnost

Komemoracija tržaških optantov, ki je v soboto doživela tak odpor s strani domačinov iz Lokve, je včeraj še vedno odmevala. Poglejmo, kaj se pravzaprav skriva v kraški jami Golobivnica, ki je postala jabolko spora.

Gre za naravno jamo, globoko kakih 30 metrov, ki jo večkrat obiskujejo jamarji. Po koncu vojne, maja 1945 je, tako kot več kot 500 drugih jam in brezen, postala grob izvensodno pomorjenih vojaških ujetnikov in civilistov. O žrtvah v jami Golobivnica govorita dva vira: zapiski sodelavca OF in duhovnika **Virgila Ščeka** in pričevanje **Enia Fonde** iz Lokve, ki je po vojni emigriral v Brazilijo. Oba vira sta bila že večkrat citirana, doslej pa ju ni še nihče demantiral. Že aprila 1945 so partizani v brezno vrgli trupa 51 Nemcev, piše Šček, nato maja še Italijane, Nemce in Slovence iz Trsta. Pobijanje je trajalo teden dni, samo Nemcev je bilo 250, se spominja Fonda.

Andrej Mihevc s postojnskega Inštituta za raziskovanje Krasa, ki se je v Golobivnico zadnjič spustil pred poldrugim letom, pra-

vi, da so kosti zasute z odpadki. Kakih 300 kubičnih metrov je ribjih konzerv izolskega Delamarisa, 100 kubičnih metrov pa je odpadkov iz pršutarne; izvor ni znan, nekateri domačini pa pravijo, da gre za pršutarno v Lovki. Na vrhu so tudi povsem "sveži" odpadki iz gospodinjstev in restavracije, kjer strežejo školjke. S nacija bi bila nujno potrebna, saj jama spada med najbolj onesnažene v državi, pravi Mihevc, ki se boji za podtalnico: "*To presega vsako zdravo mero.*" In cena? Izkušeni jamar Mihevc pravi, da je brezno tako, da izkop ne bi predstavljal velikih težav, cena pa bi bila nižja od "*obiska enega diplomata v Bruslju.*" Predsednik komisije za povojna grobišča **Jože Dežman** pa pravi, da je pokopati mrtve stvar civilizacije, ki velja že tisočletja: "*Katera civilizacija meče na mrtve odpadke?*

Kosti v breznu Golobivnica ležijo pod tonami odpadkov

Kako naj to pojasnimo tujcem?" Tudi če gre za provokacijo profašističnih krogov, je Dežman prepričan, da se ne sme preprečevati ljudem prižgati sveče v spomin mrtvih sorodnikov. Dežman se čudi, kaj je na demonstraciji "*počela zveza borcev z vso svojo ikonografijo, če pa trdi, da nima nič s tem?*" Odzval se je tudi na izjavo zgodovinarja **Jožeta Pirjevca**, kot "*neverjetno civilizacijsko ugotovi-*

tev, da se spomladi pač meče mrtve v jame."

Tržaški partizanski veterani VZPI pa so včeraj ocenili, da "*Trst ne potrebuje pobud, ki lahko ustvarijo provokacije, ampak potrebuje novo vizijo za prihodnost.*" Italijanska senatorka **Tamara Blažina** je skupaj s sežanskim županom **Davorinom Terčonom** poudarila, da bi se v prihodnosti morali izogibati podobnim konfliktom. **TINO MAMIC**